

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationes vitae Christi

Pseudo-Bonaventura

[Straßburg], [um 1496]

Incipiunt meditationes vite domini Iesu de incarnatione eius. Luce. i.
Capitulum. IIII

[urn:nbn:de:bsz:31-289983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289983)

sicut tui deo pecebam nisi gratiā
 z virtutes. Et itez. *Filia tu credis
 q̄ oēm gratiā quā habui habueri
 sine labore. Non est ita: imo nullā
 gratiā donū aut virtutē a deo ha-
 bui: nisi magno labore: p̄inua oīo
 ne: ardētī desiderio: pfunda deuo-
 tiōe: multis lachrymis: z multa af-
 flictiōe: dicēdo: faciēdo z cogitādo
 semp̄ sibi placita sicut sciebā z po-
 terā: excepta grā q̄ sc̄tificata fui in
 vtero matris. Et addidit. Pro fir-
 mo scias: q̄ nulla grā descendit in
 aiām nisi p̄ oīōnē z corpis afflictō-
 nē. Postq̄ aut̄ fecerimus q̄ p̄ nos
 facere possumus: licet parua sint:
 ipse venit in aiām secū ferēs altissi-
 ma donā: ita q̄ videt̄ aiā in seipsa
 deficere pdit memoriā: nec recolat
 se fecisse vel dixisse aliqd̄ deo gratū
 z tūc videt̄ sibi ipsi vltor z depecti-
 or: q̄ vnq̄ fuerat. Duculq̄ de di-
 ctis reuelatōibz. ¶ *Grūs aut̄ Dic-
 ronymus d̄ vita ipsius ita scripsit
 Hāc regulā beat̄ ygo statuerat ibi
 vt̄ a mane vsq̄ ad tertiā oīōni insi-
 steret: z a tertia vsq̄ ad nonā i ope
 terrino se occuparet: a nonā vero
 itez ab oīōne nō recedebat: donec
 ei angelus apparebat: de cui⁹ ma-
 nibz escā accipe solebat: z meli⁹ ac
 melius i dei ope z amore pficiebat
 fiebatq̄ vt̄ i vigilijs reperiret̄ por-
 in sapia dei eruditō: in būilitate
 pfundior: i carminibz dauincais ele-
 gātor: in charitate gratiosior: i pu-
 ritate purior: z in oī v̄tute p̄fectior.
 Erat ei p̄stans z immobilis: z cū q̄r-
 tidie meli⁹ ac melius trāsiret: hāc
 irascenrē nullus vidit̄ vel audiuit̄
 Dis sermo eius ita erat grā plen⁹
 vt̄ cognoscere in lingua eius d̄s.
 Semp̄ in oīōne z instructōe legis**

dei p̄manebat. Et sollicita erat cir-
 ca suas socias: ne aliq̄ ex eis in ali-
 quo sermone peccaret: ne aliq̄ risu
 vocē suā exaltaret: ne aliq̄ in inu-
 rijs aut in supbia p̄ parē suā excre-
 sceret. Sine intermissione b̄ndice-
 bat deū: z ne forte in salutarōe sua
 a dei laudibz tollerē si aliq̄s eam
 salutarer: illa p̄ salutarōe deo grāf
 reddebat. Deniq̄ ex ea p̄mo exiit
 vt̄ dñ salutarē hoies sc̄i deo grāf
 dicāt. De esca quā d̄ manibz ange-
 li recipiebat: ipsa reficiebat: quā at̄
 a p̄ntificibz templi accipiebat: pau-
 peribz erogabat. Quotidie vide-
 bat̄ ei angelus loqui: z q̄si charissi-
 me obrep̄pare ei. Duculq̄ *Die-
 ronymus. In anno q̄rodecimo
 brā virgo fuit desponsata Ioseph
 p̄ diuinā reuelationē z rediit Na-
 zareth. Et ql̄iter factū fuit: inueni-
 es in legenda d̄ natiuitate sua. Et
 hec sunt q̄ ante incarnationē dñi
 nfi Jesu xp̄i possumus meditari.
 Ipsa rumines: z in eis delecteris
 toto affectu ea memorie cōmēdan-
 doz: ope imitando: quia deuotissi-
 ma sunt.*

Incipiūt iheditatiōes vi-
 te domini Jesu de incarna-
 tiōe eius. *Luce. i. Ca. III.*

Postq̄ aut̄ venit plenitudo
 t̄p̄is quo ordinauit̄ br̄ssis-
 ma z sūma trinitas generi
 humano prouidere per incarna-
 tionem verbi: propter nimā chari-
 tatem suam qua genus humanū
 diligebat: commouente eum mise-
 ricordia sua: z nihilominus ad in-
 stantiam supernorum spirituum:
 z beata virgo rediret̄ Nazareth: vo-
 cavit deus omnipotens *Gabrielē*

archangelum: et dixit ei. Glade ad dulcissimā filiā nostrā Mariā de sponsarā Ioseph: super oēs creaturas nobis charissimā: et dicci q̄ filius meus ꝑcupiuit speciē suā: et eam elegit sibi in matrē: et roga eā vt ip̄m leranter suscipiat: q̄ per eā salutē toti⁹ generis humani operari decreuit: et obliuisci volo iniurie tibi facere. **A**tende hic et recordare que tibi in principio supra dixit vt discas oīa que faciūt dñm te exhibere presentē. **H**ic ergo imaginēris et aspicias vt potes deum q̄ incorporeus est. **S**ed aspice eū tanq̄ magnū dñm sedentē in solio vultu benigno pio et paternō: quasi ꝑsiliari volentē: et reconcilādo dimittentē: et Gabrielē facie hilari et iocunda: fletis genib⁹: et inclināto vultu timoroso et reuerētī ambassiatam dñi sui attenti suscipientem. **S**urgēs itaq̄ Gabriel iocūdus et gaudēs volitauit ab alto: et in hūāna specie in momēto fuit corā virgine i thalamo domūcule sue manente. **S**ed nō tam cito volitauit Gabriel q̄n ꝑueniret a dño et sanctam trinitatē ibi reperiret q̄ ꝑuenit nunciū suū. **S**cire em̄ debes q̄ excelsum incarnatiōis opus toti⁹ fuit trinitatis: sed sola persona filij fuit incarnata: sicut si tunicā induenti duo ex laterib⁹ eius stantes eū adiuarēt: et tunice manicas tenerēt. **N**unc ergo et hic bene aspice et tanq̄ ipsi factus p̄ns: intellige oīa que dicunt et fiunt. **Q**uālis est illa domūcula vbi tales sunt: et in q̄ talia exercent. **N**am licet vbi sit sancta trinitas: tñ nūcibi aliquo singulari mō esse mediteris rōne singularis operatiōis. **I**ngressus

igit̄ Gabriel parainphus fidelis ad virginē dixit: **H**ue grā plena: dñs tecū: benedicta tu in mulierib⁹. **A**t ipsa iuxta verba euāgelij turbata fuit in sermone ei⁹: cogitās de nouitate talis saluariōis. **N**on em̄ ꝑsueuerat sic eā salutare. **I**n q̄ saluariōe cū videret se recōmendari de trib⁹ tanq̄ humilis dñā debuit seu potuit se turbare. **C**ōmēdabat̄ ei q̄ erat grā plena: q̄ dñs erat secū: et q̄ erat sup oēs mulieres benedicta. **E**t humilis nō pōt sine ꝑturbatiōe et rubore sui cōmendatiōne audire. **T**urbata em̄ fuit ex verecundia honesta et virtuosa. **L**epit etiā timere an hoc esset vez: nō q̄ nō crederet angelū dei verā loqui: sed ex eo q̄ ꝑp̄riū est humilib⁹ q̄ nō examinet̄ suas virtutes: s̄ defectū potius ruminare: vt sic ꝑd̄sint ꝑficere reparātes magnā virtutem parū: et paruum defectū magnū. **T**anq̄ ḡ prudēs et tanq̄ pauida et timorosa ac pudorosa nihil r̄ndit. **Q**uid ei r̄ndisset? **H**is audiuit anteq̄ semel r̄nderet. **A**boiabile est ei virginē esse loquacē. **A**ngelus autē causam sue turbatiōis cognoscēs dicit. **N**e timeas Maria: nec verecūdens de laudib⁹ q̄s diri tibi: q̄ sic est veritas. **N**on em̄ solū plena es grā: s̄ etiā toto humano generi recuperasti et reinuenisti a deo salutē. **E**cce ꝑcipies et paries filiū altissimi qui te elegit in suā matrē: et saluabit oēs q̄ sperāt in eo. **T**unc ipsa r̄ndit nō ꝑfitendo nec negādo cōmendatiōes ꝑferatas: sed certificari volens de sua virginitate. **S**ic ne eā perderet de quo multū plus timebat. **Q**ueri ergo ab angelo dñm s̄ q̄ ꝑparat̄ s̄ b̄ctis. **Q**uod dñs

fieri istud quoniam virum non cognosco: et
virginitatem firmissime deuouit. Et
angelus. Fieri per operationem scriptu-
rius quod te singulari modo replebit
et eius virtute percipies salua tua vir-
ginitate: ideo filius tuus vocabitur
filius dei. Nihil enim est impossibile
apud deum. Nam Elisabeth cognata
tua cum vetula esset et sterilis: iam ser-
sunt menses quod filium percipit. Intue-
re hic et meditare pro deo: quod tri-
nitas est ibi expectans responsionem
et sensum sue filie singularis: ama-
ter et delectabiliter aspiciens verum
diuinitatis eius et mores et verba. Et etiam
qualiter angelus diligenter sapie-
ter ad eam ordinauit verba sua. Iam
inclinatus et reuerens coram domina sua
vultu sereno: fideliter creques am-
bassiatam suam: et attente consideras ver-
ba domine: et possit pergrue ridere: et su-
per hoc opere mirifico perficere domini
voluntatem. Et etiam qualiter domina stat
timorata: achumiliter facie pudoro-
sa preuicta ab angelo: deuote cogi-
ta. Et quod ex verbis istis ex impro-
prie non extollit: non se reputat: et cum
audit magnalia de se qualia nunquam
alicui dicta fuerunt: totum diuine gratie
ascribebat. Tandem prouidentissima
ergo verba angeli audire sensit: et
ut in reuelationibus predictis habet
profunda deuotione genibus flexis
iunctis manibus dixit. Ecce ancilla
domini fiat mihi secundum verbum tuum. Tunc
filius dei statim totus et sine mo-
ra intrauit in utero virginis: et ex ea
carne assumpsit: et totus remansit
in sinu patris. Potest tamen hic ymagi-
nari per qualiter ipse filius tantumque obe-
dientiam penalem et laboriosam lega-
tionem suscipiens: patris se inclinavit et
recomendauit: et in eodem instanti

anima creata et infusa fuit perfectus homo
secundum omnia corporis lineamenta: sed valde
parvulus: ita quod in utero postea cre-
scebat naturaliter ut alius: sed non fuit
dilata anima infusio: vel membrorum di-
stinctio ut in alijs. Erat etiam perfectus
deus sicut perfectus homo: ita sapiens:
ita potens sicut est motus. Gabriel autem
cum domina sua etiam genuflexus: et parum
post cum ea surgens: se tamen inclinans vs-
que ad terram: et valfaciens ei: dispa-
ruit et ad patriam rediens hec narra-
uit. Et fuit ibi novum festum et exulta-
tio magna nimis. Domina vero tota
inflamata amore dei: et magis so-
lita succensa sentiens se concepisse:
gratias egit deo de tanto bono flexis
genibus humiliter et deuote suppli-
cans eadem: ut eam dignaretur instruere
ita quod in his que circa filium suum oc-
curreret faceret quod oportet sine defe-
ctu. Considerare debes quanta est ho-
dierna solenitas: et iubilare in cor-
de tuo: et gratias agere deo: et agere
die leticie: quod hodie fecit dominus deus
nuptias in desponsatione nature hu-
mane quam hodie sibi inseparabiliter
vniuit. Hodie est solenitas nuptiarum
filij dei et dies natalis in utero. Ho-
die est solenitas passionis: cui attri-
buit opus incarnationis mirificum: et
incipit benignitatem suam ostendere hu-
mano generi. Hodie est solenitas
domine nostre: ipse virginis: quod a patre in
filia: et a filio in matrem: et a spiritu sancto
in sponsam recognita est et assum-
pta. Hodie inchoat celestis civitatis
reparatio. Hodie incipit redemptio et
salus humane nature: et reconciliatio
et edificatio: hanc novam obedientiam su-
scepit filius a patre de nostra salute: pagem
da. et exultavit ut gigas ad curren-
dam viam: et se reclusit in utero ymaginali

z factus vnus ex nobis: z frater nŕ
z pater: z aduocatus cepit peregrĩ
nari nobiscũ. **H**odie lux vera descē
dit de celo: z panis vite decoqui ce
pit in clibanovirginalis vreri. **H**o
die verbũ caro factũ est: z comple
ta sunt desideria z clamores q̄bus
antiqui patres desiderabant z in
enarrabilĩ dicebãr. **E**mitte agnũ
dñe zc. **R**orate celi desũ, zc. **E**tinã
p̄trumpres celos zc. **D**ñe inclina
celos tuos z descende zc. **D**ñe ostē
de faciē tuã z salui erimus. **E**t si
milia inueniunt infinita. **E**t ultra
nō irascet deus: q̄ plenitudo r̄gis
hodie venit: z deus pater videt fi
lium hoĩem factũ.

Quõ Dña nostra iuit ad
Elisabeth. **Luce. i. Ca. V**

Quõ hoc recogitãs domina
verbũ angeli de cõsobrina
sua Elisabeth eam visitare
posuit: ad z gratulandũ z seruien
dum eidē. **E**ruit ergo vna cũ spõ
so suo ioseph a nazareth domo sua
que distabat ab hierusalē. r̄ij. mi
liaria vel circiter. **N**on retardabat
asperitate vel longitudine vic: sed
cũ festinatione iuit: q̄ nolebat diu
i publico videri vel inueniri. **E**t sic
nō erat ex cõceptũ filij aggravata
vr alie matres. **N**on ei fuit dñs Je
sus onerosus matri. **C**onspice er
go hic quõ vadit cũ sponso suo re
gina celi z rere: z nō eques sed pe
des. **V**adit autē cũ ea p̄pertas:
hũilitas z verecũdia: oĩq̄ vir
rũtũ honestas: z etiã dñs secum.
Cum autē intrauit domũ: saluta
uit elisabeth dicens. **S**alue soror
mea elisabeth. **I**lla autē exultans z
tota exultata z accensa sp̄san

cto surgit z amplexat eam reueren
ter: z exclamans p̄re gaudio dixit.
Benedicta tu inter mulieres z be
nedictus fructus ventris tui. **E**t
vnde hoc mihi vr veniat mater do
mini mei ad me. **E**cce em̄ zc. **Q**uã
do etiã virgo beata salutaruit elisa
beth: repletus est **J**obãnes in vte
ro de sp̄sancto: repleta est z mater
Nec prius replet mater q̄ filius:
sed filius repletus: replet z matrē:
nō quidē in aĩa marris aliquid ef
ficiendo: sed per sp̄sanctũ aliqd
in ea fieri cõmittēdo: eo q̄ sp̄san
cti affluentiõri gratia refulgebat: z
prior gratiã sensit: q̄ sicut illa ma
riã: sic iste aduentũ dñi sensit: ideo
exultauit z p̄betifando locuta est.
Vide q̄nta sit virtus in verbis do
mine: q̄ ad eius pronũciationē cõ
ferē sp̄sanctus. **S**ic em̄ abundã
ter ipsa erat plena: q̄ eius meritis
ipse sp̄sanctus alios scientia re
plebat. **R**espondit autē dña nostra
ad elisabeth **M**agnificat aĩa mea
dñm zc. **T**orũ ibidē complens io
cunditatis z laudis. **D**ein de se ad
sedendũ dña ponēs humilima in
inferiori loco se posuit ad pedes eli
sabeth. **S**ed illa in incõm̄enti sur
gens: z istud nō ferēs eam erexit: z
pariter sedētr. **Q**uerit autē dña de
modo sue p̄ceptõis: z elisabeth sue
z hecibi letanter narrant: z laudãt
deũ de vtraq̄ p̄ceptiõē: z in gratia
rũactione p̄sistunt: z dies leticie a
gunt. **E**t stetit dña quasi mensib⁹
tribus: ministrãs z seruiens ei ex
oĩbus que poterat humiliter reue
renter gratãter z denore: quasi ob
lita se esse matrē dei z totius mũdi
reginã. **Q**ualis domus: qualis
camera: qualis lectus in quo pari